

ת"פ 28671/12/12 - מדינת ישראל נגד אולג רזינצקי

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
ת"פ 28671-12-12 מדינת ישראל נ' רזינצקי

בפני בעניין:
כב' השופט אלון אינפלד
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד אבי ביטון

המאשימה

נגד

אולג רזינצקי
ע"י ב"כ עו"ד דמיטרי ורניצקי

הנאשם

גזר דין

רקע עובדתי

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן המייחס לו עבירת גרם שריפה ברשלנות.
2. על פי **כתב האישום המתוקן**, הנאשם ביצע שיפוצים עבור המתלונן ועבודתו הופסקה באמצע. הוסכם שעל המתלונן לשלם לנאשם עבור העבודה שכבר בוצעה. לאחר מספר שיחות טלפון שלא הביאו לפגישה, הגיע הנאשם לבית המתלונן ונכנס באמצעות מפתח שהחזיק ברשותו, בעת שלא היה איש במקום. הנאשם עישן סיגריה, בהיסח הדעת השליכה בעודה בוערת, ועזב את המקום. באותה עת היו בדירה חומרים דליקים שהושארו שם לצורך השיפוצים. המתלונן הגיע, מצא המפתח בדלת מבחוץ וגילה אש בוערת בתוך דירה. המתלונן מיד פעל לכבות הדליקה אך נגרם נזק מסוים לדירה ולציוד.
3. בשלב הראשון, הגיעו הצדדים להסכמה אודות סכום הפיצוי בלבד, אך לא לעניין יתר רכיבי הענישה. הדיון נדחה למתן תסקיר, מספר פעמים. בסופו של דבר, לאחר מספר גלגולים, תסקירים, התקדמות בשיקום ונסיגה, עתרו הצדדים במשותף לעונש של פיצוי, מאסר על תנאי ושל"צ בהיקף של 200 שעות. זאת, תוך לקיחה בחשבון כי הנאשם היה עצור מאחורי סורג ובריח, במסגרת תיק זה, לתקופה של כשלושה חודשים וחצי. התיק נדחה לעיון, שכן, על פני הדברים, סברתי שיש מקום לשקול הטלת עונש מאסר בפועל, למרות עמדת הצדדים.
4. אין לנאשם עבר פלילי.

תסקירי שירות המבחן - התקדמות הטיפול ועמדות הצדדים

5. הנאשם בשנות הארבעים לחייו, עלה מרוסיה לפני כמעט שני עשורים, ולו אשה ושני ילדים, האחד בגיר

והשני קטן. הנאשם עבד בשנים האחרונות לפני ביצוע העבירה כאיש תחזוקה באילת, בעיקר בבתי מלון, וכן עשה עבודות חשמל באופן פרטי. התרשמות שירות המבחן היא כי במרבית תחומי החיים הנאשם הוא נורמטיבי. עם זאת, הייתה לנאשם בעיה רצינית בתחום השימוש באלכוהול, אשר לא טופלה ביסודיות עד התיק הנוכחי, למעט ניסיון פרטי קודם להפסיק השימוש. ניסיון, אשר החזיק כשלוש שנים.

6. בתסקיר הראשון לקח הנאשם אחריות מלאה על ביצוע העבירה. לדבריו המתין לבעל הבית, אולם, בהיותו שתוי, לא הבחין בכך שהוא השליך הסיגריה בעודה דולקת. הוא הביע צער וחרטה. הנאשם דיווח כי היה במצוקה כספית, והתרשם כי המתלונן מתחמק מלשלם לו. אין לו כעס על המתלונן, ונוכח האירוע אף אין הוא מתכוון לדרוש הכסף המגיע לו בגין העבודה.

7. במסגרת הליך המעצר בתיק זה, שוחרר הנאשם מהמעצר לקהילת "הדרך". ההתרשמות הייתה כי הנאשם מתקדם באופן משמעותי, במישורי הטיפול השונים. התוכנית הייתה שלאחר ההתקדמות שם יחזור לאזור מגוריו, ישתלב ביחידה לטיפול בהתמכרויות "בית חוסן" ומסגרות טיפוליות נוספות, וכן ימצא עבודה חדשה. לשם מיצוי הכיוון הטיפולי הזה, נדחה הדיון. דא עקא, שהתסקיר הבא היה פחות חיובי, ותאר נסיגה משמעותית במצבו של הנאשם. מתברר שלמרות שהנאשם שמר על ניקיון בתקופת האבחון והופנה למוסדות המתאימים, הרי לאחר חזרתו לקהילה באילת, הוא לא שיתף פעולה. זאת, בין השאר, מתוך תחושה שהוא פתר את בעיית ההתמכרות ואינו נזקק לטיפול נוסף. שירות המבחן התרשם אז מתובנה נמוכה של הנאשם למצבו. בניגוד למגמה שהסתמנה בתחילת הדרך, נמנע שירות המבחן באותה עת מהמלצה טיפולית, ואף המליץ על ענישה מוחשית.

8. נוכח האמור, נשמעו טיעונים לעונש ועמדת המדינה הייתה למאסר בעבודות שירות. הדיון נדחה לצורך קבלת חוות דעת של הממונה על עבודות שירות. אולם, התברר כי הנאשם אינו כשיר לעבודות שירות, בשל מצבו הבריאותי. לפיכך, ביקשה המדינה להטיל מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. הסנגור אז הגיש המלצה מטעם הקרימינולוגית של הסנגוריה הציבורית. זו התרשמה כי לנאשם התחדדה התובנה למצבו, הוא הביע נזקקות טיפולית והחל להשתתף בקבוצות AA. נטען כי הסיבה שהנאשם לא רצה להשתלב ב"בית חוסן" היה בשל כך שמדובר בשהייה יומית במשך מחצית היום, דבר אשר צפוי להקשות מאוד על הפרנסה. הקרימינולוגית המליצה לבחון שוב אפשרות טיפולית, באופן שלא יגרום לפגיעה באפשרות הפרנסה, שכן תעסוקה יציבה היא גורם חשוב לסיוע בגמילה. בהתאם להמלצה זו, הסכימו הצדדים לדחות הדיון, לשם קבלת תסקיר משלים.

9. בתסקיר האחרון שהוגש, התברר כי הנאשם, למרות הצהרתו, לא שיתף פעולה כנדרש ולא הגיע לחלק מבידיקות השתן והנשיפה. בחלק מהבידיקות אף נמצאו שרידי כדורים ואלכוהול. הנאשם אישר לפני שירות המבחן כי במהלך הדחייה אכן מעד וחזר להשתמש בסם האלכוהול, אך טען למעידה קצרה, למשך מספר ימים. הוא ביטא תובנה טובה יותר למצבו, אך לא מוכן היה להתחייב לטיפול אינטנסיבי כהמלצת הצוות המטפל, בשל הצורך לפרנס את משפחתו. התרשמות שירות המבחן היא כי התובנה אכן התחדדה, אך אין הנאשם בשל עדיין לשלם המחירים הנדרשים לטיפול. הובהר, כי עמדת שירות המבחן היא כי העונש המתאים ביותר לנאשם הוא עונש מאסר בעבודות שירות, אך בשל אי ההתאמה הרפואית וחלופי הזמן, אין מנוס מהערכת מצבו מחדש. מבחינת הערכת הסיכון, שירות המבחן התרשם כי מודעות הנאשם המשופרת מאפשרות לו להתרחק מגורמים המעמידים אותו בסיכון לחזור לשימוש. העובדה כי הוא מעסיק עצמו רבות בעבודה, מקטינה את הסיכון כי יחזור לבצע עבירות, מה גם שחלף עוד זמן ללא עבירות נוספות. שירות

המבחן העריך כי מאסר בפועל יביא לנסיגה משמעותית של הנאשם ויחזיר אותו לצריכת האלכוהול. לפיכך, הומלץ על 200 שעות של"צ, צו מבחן מעקבי, מאסר על תנאי ארוך ומשמעותי, קנס ופיצוי.

10. בנסיבות אלה, בדיון שהתקיים ביום 9.7.14, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסכמה עונשית לפיה שני הצדדים עתרו לענישה הדומה בעיקרה להמלצת שירות המבחן, למעט רכיב הקנס. התובע הבהיר כי המדינה חזרה ובדקה את עמדתה, נוכח התסקירים הקודמים, שכן לכאורה היה מקום לבקש מאסר בפועל בנסיבות שנוצרו. עם זאת, המדינה הזכירה כי הנאשם היה עצור למעלה משלשה חודשים, העבירה היא בכל זאת עבירת רשלנות, ונוכח נסיבותיו של הנאשם והמלצת שירות המבחן, סברה המדינה שיש לקבל ההמלצה.

11. במהלך הדיון העידה אשת הנאשם. היא סיפרה כי הגמילה של הנאשם כנה, כי הוא אינו שותה אלכוהול אפילו באירועים משפחתיים, וכי הוא זה שאחראי על הבית והילדים בשעות אחר הצהריים והערב (שכן אלו שעות עבודתה). היא סיפרה כי הנאשם עובד עתה כעצמאי, אך עדיין יש חובות לשלם.

12. הסנגור הצטרף לטיעוני המדינה וביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן. הסנגור ביקש להדגיש כי מדובר בעבירה שעונשה המרבי הוא 3 שנות מאסר. הנאשם, שהוא ללא עבר פלילי, שהה במעצר ממושך ובקהילה טיפולית. הוא הזכיר כי בשלבים הראשונים ההמלצה של שירות המבחן הייתה חיובית, ורק בשל השינוי בהמשך נוצר השינוי בעמדת שירות המבחן. הסנגור גם ביקש שלא למעט במשמעות של הקושי הכלכלי של המשפחה, אשר מנע מהנאשם להגיע ל"בית חוסן" למשך מחצית היום, כל יום. הסנגור אישר כי הנאשם אכן מעד והשתמש באלכוהול לאחר החזרה לקהילה, אך טען כי הנאשם הבין את הטעות והפנים את לקחה.

13. לעניין רמת הענישה, הציע הסנגור להורות על שעות של"צ מרובות מההיקף המומלץ על ידי שירות המבחן, ובכך למצוא האיזון בין השאיפה לענישה הולמת ולבין השאיפה שלא להורות על מאסר בפועל. שכן, המאסר יכול להוריד לטמיון את שיקום הנאשם עד כה.

14. הנאשם עצמו דיבר על הליך השיקום, וטען כי הוא מבין היטב שהוא מכור, ומטעם זה ממשיך בטיפול, ככל שהפרנסה מאפשרת לו.

דין

15. הצדדים הגיעו להסכמה בעניין העונש. הסכמה, שיש בה היבטים של הסדר טיעון, אף אם אין מדובר בהסדר טיעון ממש. לפיכך, בהתאם לכללים המקובלים, אף אם נוטה בית המשפט לסבור שהעונש המוצע אינו הולם, עליו לבחון את ההסכמה של הצדדים, אם עומדת היא במבחנים של הפסיקה, ובמרכזה ע"פ 1958/98 **פלוני נ' מדינת ישראל** פ"ד נז(1) 577 (2002) עם מבחן האיזון.

16. לאחר תיקון 113, לכאורה, צריך היה לקבוע מתחם ענישה, כאמור בתיקון, בכל גזר דין וגזר דין, אף בהתקיים הסדר טיעון. אולם, כפי שנפסק בע"פ 512/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (מיום 4.12.13), תוך ציטוט בהסכמה מדבריו של פרופ' אורן גזל "במקרים בהם יש ספק אם ההסדר עומד במחני האיזון, מצווה כיון בית המשפט לקבוע הן את מתחם הענישה ואת העונש בתוך המתחם שהיה נקבע אלמלא ההסדר". משמע, במקרים בהם אין ספק שההסדר עומד במבחני האיזון, אין צורך בשרטוט מדויק של מתחם הענישה, והעונש בתוך המתחם, אלא רק לציין כי ההסדר מצוי בתוך המתחם, או חורג ממנו לקולה מנימוקים מוצדקים.

17. במקרה זה, עלה בי הספק שמא העונש המוסכם אינו הולם ואפילו אינו עומד במבחני האיזון. לפיכך אין מנוס מקביעת מתחם, ולו בשרטוט גס. הצדדים לא הציגו פסיקה במקרים דומים, ועל כן אין מנוס מקביעת מתחם, על יסוד הנתונים, כפי שהם בתיק.

18. המדובר בעבירת רשלנות "בלבד". אולם, למרות שמדובר בעבירת רשלנות, מדובר בעבירת רשלנות אשר נסיבותיה חמורות יחסית. אכן, לא כל גרימה של שריפה על ידי רשלנות תחשב כעשויה בנסיבות מחמירות. יש לשער כי יהיו מקרים בהם ייקבע כי הרשלנות אינה חמורה, כגון מקרה בו הרשלנות מתבטאת בשכחה טבעית של כלל זהירות, כזה או אחר, בשגרת החיים הרגילים, ובלבד שלא נגרם נזק חמור. במקרים כאלה, הצד התחתון של מתחם הענישה לא יהיה מכביד. זאת, למרות הפגיעה של מעשה עבירה שכזה בערכים מוגנים חשובים, בהם השמירה על בטחון החיים והרכוש.

19. אולם, במקרה דנן ישנם כמה **היבטים מחמירים** במעשה. ראשית, מדובר ברשלנות של **בעל מקצוע**. הנאשם עסק בשיפוץ, והוא השאיר במקום העבודה **חומרים דליקים**. מציאות זו מטילה עליו חובת זהירות כפולה ומכופלת. מעבר לכך, המדובר **בבית מגורים**, בו הסיכון הפוטנציאלי לרכוש ולנפש גבוה במיוחד. עוד יש לזכור כי אין מדובר בסיכון שנוצר למטרה חיובית, כגון הפעלה של מכשיר חשמלי לצורך ביצוע העבודה. הדלקת האש ליד החומרים הדליקים נעשתה **למטרת עישון** על ידי הנאשם, אפילו לא בעת העבודה, ואף בכך יש רכיב מחמיר. עם זאת, אף שנגרם נזק מסוים לבית, כמתואר בכתב האישום, יוזכר שלא נגרם נזק חמור.

20. נסיבה חמורה חשובה נוספת, המשמעותית מאוד לעניין השיקום, היא **שהנאשם היה שיכור בעת ביצוע העבירה**. חוקי זהירות שונים חלים על מצבי שכרות, כאשר הידוע בהם הוא איסור הנהיגה. אין איסור כללי על עישון בשכרות. אולם, נסיבה מחמירה יש בגרימת שריפה במצב שכרות. זאת, במיוחד כאשר מדובר במצב של עישון סיגריה, על ידי איש מקצוע, ליד חומרים דליקים הקשורים ישירות למקצועו. על איש מקצוע לדעת שלא להתקרב בשכרות לחומרים דליקים, בוודאי שלא עם סיגריה בוערת. נסיבות אלה מחמירות את עוצמת הרשלנות, את מידת הסיכון וממילא את חומרת העבירה.

21. נוכח כל האמור, **אעריך את מתחם הענישה למקרה דנן, כנע בין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר מאחורי סורג וברית.**

22. יש **נסיבות חשובות לקולה**. הנאשם ללא עבר פלילי. הוא הודה בעבירה ולקח אחריות, ובכך חסך בזמן שיפוטי ובזמנם של יתר הגורמים. שיקולים אלה מביאים את העונש הראוי אל הצד התחתון של המתחם. אולם, הנאשם אינו מגיע עד הרף התחתון ממש, שכן נפלו פגמים של ממש בתהליך השיקומי שלו. אמנם, **הנאשם עשה מאמץ שיקומי ראוי לשבח**. אולם, לאחר החזרה לביתו, נקט בעמדה לפיה אינו זקוק עוד לטיפול, לא הגיע לתוכנית הטיפולית שנקבעה לו, למעשה חדל משיתוף פעולה, ובכך **נכשל**.

23. בהמשך, לאחר ההמלצה של שירות המבחן למאסר בעבודות שירות, ולאחר שנדחה הדיון עקב המלצת הקרימינולוגית של הסנגוריה הציבורית, ניתן היה לצפות להתנהלות קרובה למושלמת. אולם, הנאשם בתקופה זו לא הגיע לכל הבדיקות ואף נמצא בחלק מן הבדיקות כי השתמש באלכוהול. **בנסיבות אלה, התרחק הנאשם מהעונש הקל, לו היה יכול לצפות, לו היה משתקם, כפי שציפו ממנו.**

24. כאמור, בהעדר אפשרות להטיל מאסר בעבודות שירות, מטעמים בריאותיים, המליץ שירות המבחן על של"צ. שני הצדדים הצטרפו להמלצה זו. משמעות הדבר היא כי בית המשפט למעשה לא יטיל עונש מאסר

כלל. שהרי לפי נוסח סעיף 71 לחוק העונשין, לא ניתן לשלב מאסר ושל"צ בגזר דין אחד. הקושי הוא שענישה שאינה כוללת עונש מאסר בפועל, היא ענישה שאינה הולמת את חומרת המעשה.

25. בהקשר זה טענת הצדדים היא כי יש לקחת בחשבון כי הנאשם היה במעצר במשך כשלושה חודשים וחצי. תקופה, אשר ממילא הייתה מנוכה מתקופת המאסר לו היה נגזר עונש מאסר בפועל. מכאן **טענת הצדדים כי עונש השל"צ למעשה משלים את עונש המאסר בפועל, ולפיכך השילוב בין השניים יוצר בכל זאת תוצאה ראויה בנסיבות העניין**. זאת, במיוחד אם תתקבל הצעת הסנגור להוסיף על שעות השל"צ, מעבר להמלצת שירות המבחן.

26. לכאורה, בהקשר זה, מציבה עמדת הצדדים **קושי משפטי**. שהרי, על פי תיקון 113, העיקרון המנחה בענישה הוא עקרון ההלימה. אם עונש המאסר בפועל אינו חלק מגזר הדין, ימצא העונש שנגזר כעונש בלתי הולם.

27. אולם, לאחר בחינת הדברים, דומה כי, דווקא משום שמדובר בהסדר טיעון, ניתן להתגבר על הקושי. **שכן, אמנם תקופת מעצרו של הנאשם אינה חלק מוגדר מהעונש שמוטל עליו, אך היא בוודאי מהווה אחד מהשיקולים שיש לקחת בחשבון בבחינת המחירים שמשלמים הצדדים במסגרת מבחן האיזון**, על יסוד שני פסקי הדין המנחים שאוזכרו לעיל.

28. בהקשר זה יוזכר, כי הצד התחתון של המתחם נקבע כמאסר בעבודות שירות. משמע, עונש מאסר בן שלשה וחצי חודשים, מאחורי סורג ובריה, בתנאי מעצר, אינו רחוק מהרף התחתון של המתחם. אמנם, הנאשם אינו ראוי לרף התחתון של המתחם, אך אם נלקחת תקופה זו בחשבון, ומוסיפים לה היקף נכבד של של"צ, יכול הדבר להביא הענישה להיות קרובה לרמה הראויה. קרבה מספקת, המכניסה מקרה זה לסוג המקרים בהם לא יתערב בית המשפט בהסכמת הצדדים, אף אם דעתו אינה נוחה הימנה.

29. נמצא כי **ניתן וראוי לכבד את הסכמת הצדדים, במיוחד לאחר הסכמת הסנגור להוסיף במידה מסוימת על היקף עבודות השל"צ**. זאת, למרות שהעונש המוטל על הנאשם, באופן פורמאלי (ללא חישוב המעצר), חורג בהרבה מהעונש הראוי; ולמרות שהענישה המבוצעת בפועל (הכוללת את תקופת המעצר), חורגת במידת מה מהעונש הראוי.

30. נוכח כל האמור לעיל, **אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:**

א. אני מצווה על הנאשם לבצע 240 שעות של"צ, תוך שנה, בעבודות החזקה במתנ"ס, בהתאם לתוכנית שהכין שירות המבחן.

ב. אני מצווה על הנאשם לעמוד תחת פיקוח של קצין המבחן לתקופה של שנה, למטרות מעקב, בעיקר המעקב אחר המשך השיקום והתמדה בגמילה. מבלי לגרוע מהסמכות הרחבה של קצין המבחן, הנאשם גם ישתתף בכל תוכנית טיפולית עליה יורה קצין המבחן, אם ימצא לנכון, הכול בהתאם להוראות קצין המבחן.

מובהר לנאשם כי אם יפר את צו המבחן או לא יעמוד בצו השל"צ, ניתן להחזירו לאולם בית המשפט, לבטל הצווים ולהטיל עליו עונש חליפי ראוי.

ג. **6 חודשי מאסר על תנאי**, למשך 3 שנים מהיום, שלא יעבור עבירות רשלנות (עוון או פשע) שעניינן גרם שריפה, מוות או חבלה לגוף האדם ולא כל עבירת אלימות (מסוג עוון או פשע), לרבות איומים או אלימות כלפי רכוש.

ד. **פיצוי למתלונן בסך 8,000 ₪**, אשר ישולם בעשרה תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, החל מיום 1.11.14. איחור בן 5 ימים בתשלום מהתשלומים, יעמיד את כל יתרת הפיצוי לתשלום מייד. הפרקליטות תמסור את פרטי המתלונן למזכירות בית המשפט.

עותק מגזר הדין יועבר לשירות המבחן.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתן היום, ח' אלול תשע"ד, 03 ספטמבר 2014, בנוכחות הנאשם, ב"כ עו"ד ורניצקי והתובע עו"ד סעדון. הסנגור יתרגם לנאשם.